Valiokunnan lausunto VaVL 4/2026 vp– U 51/2026 vp

Valtiovarainvaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivien 2003/49/EY, 2009/133/EY, 2011/96/EU, (EU) 2016/1164, (EU) 2017/1852 ja (EU) 2025/50 muuttamisesta välitöntä verotusta koskevan unionin kehyksen yksinkertaistamisen ja EU:n kasvun ja kilpailukyvyn tukemisen osalta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivien 2003/49/EY, 2009/133/EY, 2011/96/EU, (EU) 2016/1164, (EU) 2017/1852 ja (EU) 2025/50 muuttamisesta välitöntä verotusta koskevan unionin kehyksen yksinkertaistamisen ja EU:n kasvun ja kilpailukyvyn tukemisen osalta (U 51/2026 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:
- neuvotteleva virkamies Laura Puro, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Maija Skyttä, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Minna Upola, valtiovarainministeriö
- verojohtaja Anita Isomaa, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- veroasiantuntija Saara Hietanen, Finnwatch ry
- johtava veroasiantuntija Tomi Viitala, Keskuskauppakamari
- OTT, dosentti Marianne Malmgrén

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:
- Kalevi Sorsa -säätiö
- Energiateollisuus ry
- Senior Fellow Timo Viherkenttä

Hyväksytty
3.1

Valiokunnan lausunto VaVL 4/2026 vp

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Euroopan komissio on antanut 24.6.2026 ehdotuksen neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivien 2003/49/EY, 2009/133/EY, 2011/96/EU, (EU) 2016/1164, (EU) 2017/1852 ja (EU) 2025/50 muuttamisesta välitöntä verotusta koskevan unionin kehyksen yksinkertaistamisen sekä EU:n kasvun ja kilpailukyvyn tukemisen osalta (COM(2026) 560 final) eli niin sanotun verotuksen omnibus-direktiiviehdotuksen. Ehdotus on osa komission laajempaa toimintasuunnitelmaa, jolla pyritään unionin lainsäädännön yksinkertaistamiseen, tarpeettoman hallinnollisen taakan vähentämiseen ja sisämarkkinoiden kilpailukyvyn vahvistamiseen. Direktiiviehdotuksessa ehdotetaan muutoksia useisiin välitöntä verotusta koskeviin voimassa oleviin direktiiveihin. Muutoksia ehdotetaan

1. neuvoston direktiiviin 2003/49/EY eri jäsenvaltioissa sijaitsevien lähiyhtiöiden välisiin korko- ja rojaltimaksuihin sovellettavasta yhteisestä verotusjärjestelmästä (korko-rojaltidirektiivi),

2. neuvoston direktiiviin 2009/133/EY eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, jakautumisiin, osittaisjakautumisiin, varojensiirtoihin ja osakkeiden vaihtoihin sekä eurooppayhtiön (SE) tai eurooppaosuuskunnan (SCE) sääntömääräisen kotipaikan siirtoon jäsenvaltioiden välillä sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä (yritysjärjestelydirektiivi),

3. neuvoston direktiiviin 2011/96/EU eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä (emo-tytäryhtiödirektiivi),

4. neuvoston direktiiviin (EU) 2016/1164 sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskevien sääntöjen vahvistamisesta (veronkiertodirektiivi)

5. neuvoston direktiiviin (EU) 2017/1852 veroriitojen ratkaisumekanismeista Euroopan unionissa, (riidanratkaisudirektiivi), ja

6. neuvoston direktiiviin (EU) 2025/50 liikaa perittyjen lähdeverojen nopeammasta ja turvallisemmasta huojentamisesta (FASTER-direktiivi)

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto tukee kannassaan tavoitteita luoda EU:hun vankka, tehokas ja oikeudenmukainen yritysverotusjärjestelmä ja katsoo, että yritystoiminnan rajat ylittävien veroesteiden poistaminen on tärkeää sisämarkkinoiden kilpailukyvyn kannalta. Tämän vuoksi valtioneuvosto kannattaa säännösten yksinkertaistamista, ja yritysten ja veroviranomaisten hallinnollisen taakan keventämistä.

Kannassaan valtioneuvosto pitää tärkeänä, että muutokset ovat tasapainossa yhtäältä yksinkertaistamistavoitteiden, ja toisaalta veronkierron torjunnan tarpeen välillä, ja johtavat aidosti yksinkertaistamiseen, eivätkä sääntelyn lisääntyneeseen monimutkaisuuteen. Suomen

julkisen talouden haasteellinen tilanne huomioiden, valtioneuvosto pitää myös tärkeänä, että muutokset eivät johda merkittäviin verotuottomenetyksiin. Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että direktiiviehdotukseen sisältyy monia muutoksia, jotka näyttävät johtavan ennemminkin veropohjan pienenemiseen, kuin puhtaasti hallinnollisen taakan vähentämiseen.

Valtioneuvoston kannat direktiiviehdotuksen yksittäisiin ehdotuksiin on esitelty U-kirjelmässä.

Valtioneuvoston kannan mukaan osana viimevaiheen neuvotteluja Suomi arvioi saavutettavaa kokonaisratkaisua Suomen kokonaisedun lähtökohdista huomioiden myös Suomen tavoitteet pääomamarkkinoiden kehittämisen osalta.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Euroopan komission antamassa verotuksen omnibus-direktiiviehdotuksessa ehdotetaan muutoksia useisiin välitöntä verotusta koskeviin direktiiveihin. Tavoitteena on yksinkertaistaa unionin välitöntä verotusta koskevaa sääntelyä, jotta voidaan vähentää tarpeetonta säännösten noudattamiseen liittyvää rasitetta, parantaa oikeusvarmuutta ja varmistaa sisämarkkinoiden johdonmukainen toiminta. Ehdotus on osa komission laajempaa toimintasuunnitelmaa unionin lainsäädännön yksinkertaistamiseksi, tarpeettoman hallinnollisen rasituksen vähentämiseksi ja sisämarkkinoiden kilpailukyvyn vahvistamiseksi.

Direktiiviehdotuksessa tuodaan esille se, että viime vuosikymmeninä unionin välittömän verotuksen sääntely on kehittynyt huomattavasti vastauksena globalisaation ja digitalisaation kasvavaan vaikutukseen, aggressiivisen verosuunnittelun lisääntymiseen sekä tarpeeseen vahvistaa sisämarkkinoiden toimintaa turvaten samalla niiden eheys. Unionin välittömän verotuksen lisääntynyt sääntely yhdistettynä erilaisiin kansallisiin täytäntöönpanokäytäntöihin ja muuhun kansainvälisen verotuksen kehittymiseen on direktiiviehdotuksen mukaan lisännyt merkittävästi unionin verosääntelyn monimutkaisuutta ja siten säännösten noudattamisesta aiheutuvaa taakkaa rajat ylittävää toimintaa harjoittaville yrityksille ja veroviranomaisille. Kansainvälisen minimiverosääntelyn käyttöönotto on muuttanut useiden nykyisten unionin väärinkäytösten vastaisten toimenpiteiden toimintakehystä ja erityisesti tietyt veronkiertodirektiivin säännökset voivat direktiiviehdotuksen mukaan johtaa päällekkäisiin tuloksiin tai suhteettomaan säännösten noudattamisesta aiheutuvaan taakkaan.

Direktiiviehdotuksen tavoitteena on yksinkertaistaa unionin välitöntä verotusta koskevaa sääntelyä. Käytännössä useat ehdotuksista johtavat kuitenkin verotuksen keventymiseen eri verovelvollisilla. Komission vaikutusarvioraportti ei sisällä jäsenvaltiokohtaisia arvioita ehdotuksen vaikutuksista. Valtioneuvoston kirjelmässä arvioidaan, että useilla ehdotetuista muutoksista on verotuottoja pienentäviä vaikutuksia Suomessa. Kirjelmän mukaan direktiiviehdotuksen kaikkien ehdotusten arvioidaan pienentävän verotuottoja yhteensä staattisesti arvioiden suuruusluokaltaan vähintään useilla sadoilla miljoonilla euroilla. Ehdotuksilla arvioidaan lisäksi olevan käyttäytymisvaikutuksia, joiden vaikutusta julkiseen talouteen tai verovelvollisen hallinnolliseen taakkaan ei ole voitu arvioida täsmällisesti.

Merkittävimmät verotuottoja pienentäviä ehdotuksia olisivat muun muassa emo-tytäryhtiödirektiiviin ja veronkiertodirektiiviin ehdotetut muutokset. Osalla ehdotuksista ei ole arvioitu olevan merkittäviä vaikutuksia verotuottoihin.

Esimerkiksi emo-tytäryhtiödirektiivin osalta ehdotetaan 10 prosentin omistusosuusvaatimuksesta luopumista, minkä myötä unionin alueella toimivien yhtiöiden väliset osingot ja muut voitonjaot voisivat hyötyä lähdeverovapautuksesta sekä kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta osingon saajan tasolla riippumatta omistusosuuden suuruudesta. Valtioneuvoston kirjelmän mukaan omistusrajan poistamisella voisi olla huomattavien verotuottovaikutusten lisäksi myös laajakantoisia vaikutuksia koko Suomen osinkoverojärjestelmään ja Suomen verotusoikeuteen suhteessa kolmansiin maihin.

Veronkiertodirektiivin osalta keskeisimmät muutosehdotukset koskevat korkojen vähennysoikeutta rajaavaa sääntelyä ja väliyhteisöverotusta koskevaa sääntelyä. Korkojen verovähennysoikeutta rajaavaan sääntelyyn ehdotetaan lukuisia muutoksia. Muun muassa verovuoden vähennyskelpoisten korkomenojen enimmäismääräksi ehdotetaan kaikissa jäsenvaltioissa 30 prosenttia EBITDA:sta. Jäsenvaltiot eivät enää voisi asettaa alempaa vähennyskelpoisuuden rajaa. Voimassa olevan veronkiertodirektiivin vapaaehtoisesta 3 miljoonan euron vähimmäisrajasta ehdotetaan pakollista ja lisäksi siihen tulisi automaattinen vuosittainen inflaatioon sidottu indeksitarkistus. Sääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle ehdotetaan rajattavan niin sanotut vähäriskisistä kolmansien osapuolien myöntämistä lainoista johtuvat korkomenot. Lisäksi korkovähennysoikeutta rajoittavaan säännökseen ehdotetaan eräitä muita muutoksia, kuten suojamekanismia ja viiden vuoden määräaikaista poikkeusta puolustussektorille. Valtioneuvoston kirjelmän mukaan korovähennysrajoitussääntöjä koskevien ehdotusten osalta verotuottovaikutuksia voidaan tarkemmin arvioida erityisesti kolmen miljoonan euron vähimmäisrajan ja EBITDA:n prosenttirajan korotuksen osalta.

Komission ehdotuksessa väliyhteisösääntelystä johtuvaa hallinnollista taakkaa pyritään keventämään rajaamalla sääntelyn ulkopuolelle kansainvälisen minimiveron sääntelyn piiriin kuuluvat sekä pienet ja keskisuuret yritykset. Kirjelmässä on tuotu esille se, että väliyhteisösääntely on lähtökohtaisesti ennaltaehkäisevää eikä sillä tavoitella verotuottovaikutuksia. Kirjelmän mukaan väliyhteisösääntelyllä arvioidaan olevan merkittävä veronvälttelyä vähentävä ennaltaehkäisevä vaikutus, jolloin sääntelyn keventämisellä voi olla veropohjaa rapauttavia käyttäytymisvaikutuksia.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa direktiiviehdotuksen taustalla olevia yleisiä tavoitteita on pidetty kannatettavina. Huomiota on kiinnitetty kuitenkin siihen, että monin kohdin kyse on veropohjan pienentämisestä. Esille on tuotu myös se, että osa ehdotuksista laajentaa EU:lle siirrettyä toimivaltaa ja rajoittaa jäsenvaltioiden mahdollisuuksia säätää jatkossa kansallisesti tietyistä verosäännöksistä.

Asiantuntijakuulemisessa on esitetty huomioita myös direktiiviehdotuksen yksittäisiin ehdotuksiin. Emo-tytäryhtiödirektiiviin nykyisin sisältyvästä omistusosuusrajasta luopumista koskevan ehdotuksen osalta useammat pitävät perusteltuna valtioneuvoston kirjelmän kriittistä kantaa, joskin esitettiin myös vastakkainen näkemys. Kuultavien näkemykset veronkiertodirektiivin korkojen vähennyskelpoisuutta rajaavaa sääntelyä koskevista ehdotuksista

ja valtioneuvoston kannasta vaihtelevat. Osa pitää komission ehdotuksia perusteltuina ja valtioneuvoston kantaa muutoksiin liian kriittisinä. Toiset taas suhtautuvat komission ehdotuksiin varauksellisemmin ja valtioneuvoston kantaa pidetään liian myönteisenä.

Verotuksen omnibus-direktiivissä ehdotetaan veronkiertodirektiivin aineellista soveltamisalaa laajennettavaksi kattamaan veronkierron estämiseen tähtäävien säännösten lisäksi säännöt tiettyjen T&K-menojen verokohtelusta. Valtioneuvosto katsoo kannassaan, että T&K-toimintaa voidaan edistää kansallisella verosääntelyllä, eikä pidä ehdotetun T&K-kannustimen käyttöönottoa tarpeellisena. Myöskään valiokunnan asiantuntijakuulemisessa ehdotettua T&K-kannustinta ei ole lähtökohtaisesti kannatettu.

Valtioneuvoston kannasta

Valiokunta yhtyy kirjelmässä esitettyyn valtioneuvoston kantaan. Tavoitetta luoda EU:hun vankka, tehokas ja oikeudenmukainen yritysverojärjestelmä voidaan tukea. Yritystoiminnan rajat ylittävien veroesteiden poistaminen on tärkeää sisämarkkinoiden kilpailukyvyn kannalta.

Valiokunta pitää valtioneuvoston kannassa esitetyin tavoin tärkeänä, että muutokset ovat tasapainossa yhtäältä yksinkertaistamistavoitteiden, ja toisaalta veronkierron torjunnan tarpeen välillä, ja johtavat aidosti yksinkertaistamiseen, eivätkä sääntelyn lisääntyneeseen monimutkaisuuteen. Suomen ja muiden jäsenvaltioiden julkisen talouden haasteelliset tilanteet huomioiden on tärkeää, että muutokset eivät johda merkittäviin verotuottomenetyksiin. Kuten valtioneuvoston kannassa on tuotu esille, direktiiviehdotukseen sisältyy monia muutoksia, jotka näyttävät johtavan ennemminkin veropohjan pienenemiseen, kuin puhtaasti hallinnollisen taakan vähentämiseen.

Valiokunta katsoo myös, että valtioneuvoston kannassa on hyvin tunnistettu ne ongelmat, joita direktiiviehdotukseen sisältyy ja joilta osin pitkälti myös valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty kritiikkiä. Valtioneuvoston kannassa on myös vastaavasti tunnistettu direktiiviehdotukseen sisältyvät hyödyt. Kuulemisessa on nostettu esille muun muassa veronkiertodirektiivin säännösten monimutkaisuus ja sääntelyn hajanaisuus eri jäsenvaltioissa, ja tähän liittyvä hallinnollinen taakka, sekä tältä osin tarve priorisoida käsittelyn etenemistä.

Valiokunta yhtyy kirjelmässä esitettyihin valtioneuvoston kantoihin direktiiviehdotukseen sisältyvistä yksittäisistä ehdotuksista.

Korkovähennysrajoitusta koskevien ehdotusten osalta valiokunta yhtyy kirjelmässä esitettyyn valtioneuvoston kantaan ja toteaa lisäksi, että myös valiokunta pitää tärkeänä, että korkovähennysoikeuden rajoittamista koskeva sääntely ei vaikuta kohtuuttomasti kriittisten infrastruktuurihankkeiden toteuttamiseen. Valiokunta pitää hyvänä valtioneuvoston kantaa siitä, että tämä tulisi ensisijaisesti varmistaa infrapoikkeusta kehittämällä kaikkia verovelvollisia koskevan yleisen vähäriskisiä lainoja koskevan poikkeuksen sijaan. Valiokunta viittaa myös kansallisesti vireillä olevaan hankkeeseen infrastruktuuripoikkeuksen laajentamisesta huoltovarmuuskriittisiin pitkän aikavälin infrastruktuurihankkeisiin.

Valiokunnan lausunto VaVL 4/2026 vp

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Valtiovarainvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan edellä esitettyjä näkökohtia korostaen.

Helsingissä 6.10.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Saara Hyrkkö vihr
jäsen Otto Andersson r
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Joona Räsänen sd
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Ville Valkonen kok
jäsen Pia Viitanen sd
varajäsen Sanna Antikainen ps
varajäsen Riitta Kaarisalo sd
varajäsen Juha Mäenpää ps
varajäsen Saku Nikkanen sd
varajäsen Ville Väyrynen kok
varajäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen